Verbatim records

XIII Riigikogu, VII Istungjärk, Infotund, kolmapäev

Wednesday, 21.03.2018, 13:00

Edited

13:00 Infotund
1. 13:01 Päästjate palgad
2. 13:10 Riigivalitsemise reform
3. 13:19 Tallinna–Helsingi tunnel
4. 13:27 Hinnangud Eesti eelarvepoliitikale
5. 13:35 Koori-, orkestri- ja tantsujuhtide pöördumine
6. 13:45 Baltimaade ja Poola ühine põllumajanduspoliitika tulevikku käsitlev ühisdeklaratsioon
7. 13:54 Kaubalaevad Eesti lipu alla

13:00 Infotund

13:00 Esimees Eiki Nestor
Austatud Riigikogu, tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!
Kohaloleku kontroll
Täiskogul on hetkel 33 Riigikogu liiget.
Riigikaitsekomisjoni esimees on mul palunud teile meelde tuletada – juhuks, kui keegi veel ei tea –, et vestibüülis on võimalik tutvuda Eesti kaitsetööstuse tööde ja tegemistega. Aga infotund toimub meil sellegipoolest. Siin on täna valitsusest peaminister Jüri Ratas, kultuuriminister Indrek Saar ja riigihalduse minister Jaak Aab. Annan iga teema arutelul võimaluse ühe täpsustava küsimuse esitamiseks.

---

1. 13:01 Päästjate palgad

13:01 Esimees Eiki Nestor
Esimene küsija on Jürgen Ligi ja esimene vastaja peaminister Jüri Ratas. Palun, Jürgen Ligi!

13:01 Jürgen Ligi
Aitäh! Härra peaminister! Eelmine kord ei suutnud te ära põhjendada oma sõnu, et uus tulumaksuseadus toob kümned tuhanded vaesusest välja. Seda polegi võimalik põhjendada, sest vaesed ei saa sellest midagi ja suhteliselt vaesed saavad suhteliselt vähem kui suhteliselt jõukamad. Aga te poetasite huvitava repliigi, et küsimus on seejuures päästeametnike palgas. Millised analüüsid teil näitavad, et see on efektiivne viis päästeametnike palka tõsta, selle asemel et kasutada raha, mida maksudena korjatakse? Päästeametnikud ei ole oma palgaga rahul ja teie pakute neile vastu tulumaksuseadust. Kas olukord on niimoodi? Ma imestan teie imestavat nägu. Kas te üldse ei mõtle sellistes kategooriates?

13:02 Peaminister Jüri Ratas
Austatud Riigikogu esimees, väga austatud Riigikogu liikmed, hea küsija, ilusat kevadet teile! Ma usun, et kogu valitsus mõistab, loomulikult mõistab siseminister, kes selle valdkonna eest seisab, ja mõistan ka mina, et see mure, mis päästjatel on oma sissetuleku pärast, on tõsine. See oli punkt üks. Ma saan aru, et te püüdsite oma üsna keeruliselt sõnastatud küsimuses küsida, kuidas see tulumaksuvaba miinimum lahendab päästjate sissetuleku probleemi, ja teie väide, ma saan aru, on see, et see ju ei lahenda.

Võtame kõigepealt võrdluse: palgatase võrreldes keskmise palgaga Balti riikides. Me näeme, et päästjate palk on väiksem, on madalam. Kui me võrdleme päästjate palka, ütleme, palkadega Eesti riigi sama valdkonna teistes asutustes, ma mõtlen Politsei- ja Piirivalveametit ja Kaitseväge, siis tuleb tunnistada, et ka selles võrdluses on päästjate palgad madalamad. Me saame öelda, et päästjate palk, kui me ei arvesta sinna sisse öötöötasu, lisatasusid, tasu pühade ajal töötamise eest ega ületunde, siis see on 808 eurot. See on Eesti keskmisest natuke üle 400 euro väiksem ja prognoositav kogupalk selleks aastaks on 920 eurot. Ma arvan, et diskussioonid päästjate sissetuleku üle on tekkinud just selle pealt. Tõsi on see, et tulumaksuvaba miinimumi tõusust võidetakse just selles sektoris, kui palk on 808 või 920 eurot, igas kuus 64 eurot.

13:04 Esimees Eiki Nestor
Jürgen Ligi, palun täpsustav küsimus!

13:04 Jürgen Ligi
Aitäh! Te tegelikult peaksite siin näitama, et te mõtlete riigivalitsemisest, mitte lihtsalt ei räägi sellest. Minu küsimus on selles, miks te, õigustades tulumaksuseaduse muutmist, mis mitte kuidagi ei aita vaeseid, hakkasite rääkima päästjate palkadest. Kui te juba hakkasite sellest rääkima, siis palun näidake, milline arvutus tõestab, et lihtsam on vähendada vahet nende soovide ja riigieelarve võimaluste vahel niimoodi, et te lihtsalt jätate maksud kogumata. See meede maksab eelarvele kümneid miljoneid, nagu te teate, arvestades kõiki katteallikaid. Oleks ju väga lihtne see probleem, mida te kirjeldate, lahendada lihtsalt raha juurde andes, mitte tulumaksuseadusest rääkides.

13:05 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh teile! Ma hakkasin rääkima päästjate palkadest sellepärast, et 21. märtsil *anno Domini* 2018 on infotunnis Riigikogu liikmel Jürgen Ligil küsimus valitsusliikmele, peaminister Jüri Ratasele ja teema on päästjate palgad. Sellepärast. Teiseks, kõike lahendada ühe vitsaga lüües – ei, ma arvan, et nii ei saagi. Alati tuleb vaadata tervikpilti. Loomulikult, tervikpildi mõttes on tulumaksuvaba miinimumi tõus selle aasta 1. jaanuarist hästi oluline finantspoliitiline reform. Võib öelda nii, et see on selle sajandi suurim, ja ma arvan, et kõige positiivsem muudatus. See toob vaesusest välja kümneid tuhandeid inimesi ja aitab nende netosissetulekut tõsta, nagu ma ütlesin, 64 euro võrra kuus. Ma arvan, et tööealisi, tööl käivaid inimesi, kes sellest reformist võidavad, on 70–75%, kui mitte rohkem. Minu meelest ei ole see, et te seda naeruvääristate, õige. Probleem ja üleskutse on olnud ka just ettevõtlussektori poole peal, et tuleb aidata kaasa madalat ja keskmist palka teenivate inimeste sissetuleku suurendamisele. See on minu meelest oluline. Me kindlasti toetame seda ettepanekut, mille ka ettevõtjad on lauale pannud. Edasi, ma võtsin välja ka teie arvamused valitsuse pressikonverentsi 16. augusti 2012. aasta stenogrammist, kus te ütlesite, et üldisel tasemel ei ole riigisektori palgad nii madalad, et oleks vaja viriseda. Ma olen täiesti teisel arvamusel: siseturvalisuse valdkonnas peab palgatasemesse suhtuma väga tõsiselt ja tegema kõik selleks, et seda tõsta.

13:07 Esimees Eiki Nestor
Urmas Kruuse, palun!

13:07 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Väga auväärt peaminister! Siin saalis jääb mulje, et kui räägitakse tulumaksust, hakkate teie rääkima päästjatest, ja kui räägitakse päästjatest, siis teie räägite tulumaksust. Tegelikult peaks rääkima asjast. Ma loodan, et ma ei eksi, aga see 64 eurot, millest teie räägite, peaks statistiliselt olema 62 eurot. Ma tahtsin öelda selle palgatõusu kohta, et te ei ütle konkreetselt välja, kas päästjate palk tõuseb või te arvestate palgatõusu sisse selle nn justkui maksusoodustuse, aga ei räägi sellest, et on ka teatud inflatsioon ja muud kulud, nii et sellest numbrist ei jää nagu midagi järele. Kas me saame siin saalis õigesti aru, et tänane valitsus tõstab väga konkreetselt päästjate palka?

13:08 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Ma lihtsalt Eesti riigi kodanikuna soovin ka appi tulla ja leevendada seda segadust, seda pingekollet, mis praegu Reformierakonnas on. Te ründate otse siin infotunnis oma fraktsiooni esimeest. Te küsite, kuidas on võimalik panna ühte juttu kokku see, mida Jürgen Ligi küsib päästjate palkade ja tulumaksuvaba miinimumi reformi kohta. Ma soovin Jürgen Ligi kaitsta. Ma arvan, et igal juhul saab ta loogilise mõtte arendajana väga selgelt aru, et kui tulumaksuvaba miinimum tõuseb, siis see aitab inimesi, kelle brutopalk on 1200 eurot või väiksem, 64 euro ulatuses. Kui mina ütlen, et päästjate prognoositav kogupalk on 920 eurot, siis see jääb alla selle 1200 ja igal juhul see aitab neid, kas siis 60, 62 või 64 euro võrra. See aitab tegelikult ka neid, kui me räägime tööealisest elanikkonnast, kelle palk jääb alla 1776 euro. Nii et mina küll ei ründaks – kui ma tohin valitsuse nimel teid üles kutsuda – fraktsiooni esimeest härra Ligi selle eest, et ta paneb kokku mingid väga erinevad asjad. Ei pane, härra Kruuse. See on päästjate palk, brutopalk, ja see on reaalne tulumaksuvaba miinimumi reform. Tõsi, sellest ei piisa. Vastates teie küsimusele, kui palju see siis tõuseb, et mis see konkreetne summa on, ütlen, et te teate ju ise väga kogenud valitsusliikmena, et on olemas riigi eelarvestrateegia läbirääkimiste protsess. See hetkel käib, väga aktiivselt käib, rahandusminister kohtub valdkonnaministritega. Valitsuse lauale jõuab see suure tõenäosusega aprillikuus. See, et seda küsimust ei ole pikalt suudetud lahendada, ma arvan, on tõesti probleem, kõikide valitsuste ja mitmete peaministrite probleem. Ma igal juhul arvan, et tuleb proovida siin lahendust leida. Aga kas täna saan ma öelda teile konkreetse summa välja? Mina üksi ei pane RES-i kokku, seda paneb kokku terve valitsus. Kõigepealt tuleb ära oodata majandusprognoos ja peale seda tuleb teha prioriteetsed arutelud ja vaidlused valitsuse tasandil.

13:10 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

2. 13:10 Riigivalitsemise reform

13:10 Esimees Eiki Nestor
Järgmisena küsib Külliki Kübarsepp, vastab riigihalduse minister Jaak Aab. Külliki Kübarsepp, palun!

13:10 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea minister! Mind huvitab valitsuse tegevus avaliku sektori sisese bürokraatia vähendamisel. Mind huvitab see, kui kaugele te olete jõudnud. Te olete seadnud eesmärgiks, et järgmise aasta veebruaris jõuate tulemusteni. Millised on need mõõdetavad eesmärgid, mida te olete seadnud, ja mis on konkreetsed näited, mis on juba ellu viidud? 8. märtsil oli valitsuse ees audit, kus on täheldatud, et te olete korjanud 418 ettepanekut ja neist täidetud on 164. Ma loodan, et see ei olegi tervikpilt selle kohta, mida oleks reaalselt vaja bürokraatia vähendamiseks teha.

13:11 Riigihalduse minister Jaak Aab
Austatud Riigikogu esimees! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Aitäh küsimuse eest! Teema on aktuaalne, nagu paljud teemad riigihalduse ministri haldusalas. Nullbürokraatiaga toimetamiseks moodustati rakkerühm siis, kui ettevõtjad tulid välja sellise ettepanekuga, et just riigi ja ettevõtja või ka isiku vahelist suhtlemist ja andmete kogumist tuleks lihtsustada, et ei oleks vaja täita nii mahukaid aruandeid. Avalikus sektoris leiti, et ka seal on vaja palju kohendamist, tegelikult annab halduskoormust sektori sees vähendada. Selle raames need ettepanekud korjati. On välja toodud need numbrid. Saame öelda jah, et see osa nendest ettepanekutest on läbi käidud ja realiseeritud, osa on töös. 2019 on lõpparuande tähtaeg sellepärast, et see on selle valitsuse volituste lõppemise aeg. Aga vahearuande ma esitasin jah, just alles hiljuti, veebruaris. Toon mõned näited, et see ei jääks lihtsalt ümmarguseks jutuks. Esimene asi on ikka see, mis toimub kogu aeg ja mida me peame tegema kiiremini: igasugune asjaajamine paberkandjal peab täielikult lõppema. Ma võin öelda, et riigiasutustes see on põhiliselt lõppenud, tegelikult on ju dokumendihaldus viidud erinevatesse keskkondadesse, menetlus on elektrooniline. Andmebaaside ristkasutuse arendamine, mis on ka seotud ettevõtjate ja isikute nullbürokraatiaga, peaks jõudma sinnamaale, et ühekordne andmete küsimine peaks olema ellu viidud 1. juuliks 2019. See toimib juba praegu, ideaalis peaks see olema veel parem. Sellega tegelevad

põhiliselt Maksu- ja Tolliamet, Statistikaamet ja Eesti Pank – need, kes kõige rohkem ettevõtjate käest andmeid küsivad. Kui ühe korra on andmeid küsitud, siis ideaalis on edaspidi nii, nagu praegu maksudeklaratsiooni täites: riik annab sulle andmed ette, sina täiendad, kui vaja, ja kinnitad.

13:13 Esimees Eiki Nestor
Aitäh!

13:13 Riigihalduse minister Jaak Aab
Ei pea ise hakkama midagi sisse viima.

13:13 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

13:13 Külliki Kübarsepp
Aitäh! See on tore, et esimesed sammud on tehtud. Sellest korrelatsioonist rääkides on meie ühiskonda tervikuna vaadates väga oluline see, et ametnike arv kardinaalselt väheneks. Minu küsimus on ajendatud Tambet Toomela arvamusartiklist, kus ta ütleb otse välja, et meil on rasvunud avalik sektor. Õiguskantsler Ülle Madise on öelnud, et ministeeriumiametnikke on liiga palju. Kas te saate ka öelda, et vastavalt nendele 164-le arvesse võetud ettepanekule on ametnike arv vähenenud *à la* 164 ×..., korrelatsiooniga 1,5 vähemalt?

13:14 Riigihalduse minister Jaak Aab
Tänan küsimuse eest! Ma olen ka valitsusele esitanud neid ülevaateid avalikus sektoris töötavate inimeste arvu ja nende paiknemise kohta piirkonniti, sest see on ka tõsine küsimus valitsuse laual, et riigipalgalisi töökohti oleks rohkem üle Eesti, mitte ainult Tallinnas. Üks võrdlusperiood, mille me esitasime juba sügisel koos eelarvega, oli 1. jaanuar 2016 kuni 1. juuni 2017 (edaspidi algavad need võrdlusperioodid 1. juunist). Siis vähenes keskvalitsuse tasandil, kus on kokku 53 000 ja natukene rohkem inimest, 1400 töökohta: 800 Tallinnas ja 600 mujal Eestis. Viimaste aastate tempo on olnud selline, et umbes tuhat töökohta jääb avalikus sektoris aastas vähemaks ja just keskvalitsuse tasandil. Kohalikud omavalitsused ei ole seni töökohti eriliselt vähendanud, aga ma arvan, et see efekt tuleb haldusreformist. Kindlasti on sellel aastal võrreldes eelmise aastaga prognoositav töökohtade vähenemine 8–10%. See ei ole niisama mehaaniline vähendamine, vaid siin on sisuline töö taga. Seesama, millest me rääkisime, nullbürokraatia, see tuleb ju täpselt läbi kaaluda. Samas peab riik pakkuma kõiki teenuseid ja häid teenuseid. Ei tohi teha nii, et me kärbime ja siis selgub, et me ei suuda pakkuda teenuseid ettevõtjale ega isikule. Loogiline protsess on see, et tööealise elanikkonna vähenemisega koos peaks vähenema avaliku sektori töötajate arv. Seda me oleme jälginud ja teinud seda isegi kiiremini, kui aastane võrdlus näitab.

13:16 Esimees Eiki Nestor
Andres Herkel, palun!

13:16 Andres Herkel
Hea esimees! Austatud minister! Mulle paistab, et meil käib pidev ja lõputu riigivalitsemise reform, aga samas kasvavad just haldamis- ja administreerimiskulud, mitte ei ole jutt põhifunktsioonide täitmisest. Ametikohti viiakse sihtasutuste alla ja pealinnast välja, aga tihtipeale vaid paberil. Kuidas me valmistume selleks olukorraks, millele ka Riigikontroll on teravalt tähelepanu juhtinud, kus eurotoetused vähenevad ja nendest sõltuvate funktsioonide täitmine langeb küsimärgi alla? Kust tuleb raha, mis saab nendest funktsioonidest ja kuidas tagatakse üldine kokkuhoid?

13:17 Riigihalduse minister Jaak Aab
Aitäh küsimuse eest! Mul on hea võimalus öelda, et eelmine nädal oli valitsuses arutelul kolm väga olulist otsustust riigireformi tegevuste kohta. Tõsine ettevalmistus on tehtud ja tegevused käivituvad. Esiteks, riigimajade projekt. Maakonnakeskustes tahetakse riigiasutuste paiknemist nii füüsiliselt kui ka sisuliselt rohkem kokku viia, et kasutada efektiivsemalt kinnisvara, mis meil on. See on ka tõsine

optimeerimise projekt, kui me räägime kulutustest, ja teiselt poolt on see võimalus parandada maakondades asuvate asutuste sisulist koostööd. Teine tõsine teema, mida me pikalt arutasime, oli riigi kinnisvarapoliitika. Ka seal on otsused tehtud pikema aja peale, tulevikuks, kuidas seda korraldada paremini ja millised on kellegi rollid, sh Riigi Kinnisvara AS-i roll ja tema tegevus ning kuidas seda parendada. Kolmas, see on vastus otseselt teie küsimusele, on ühtse rakendusteenuse projekt. Seda pilootprojekti hakkab rakendama Rahandusministeerium. Milleks see pilootprojekt? Seda rakendatakse nende toetuste ja programmide-projektide suhtes, mille kohta teeb otsuseid Rahandusministeerium. Näiteks on need ka regionaalprogrammid. Me rakendame seda Riigi Tugiteenuste Keskuse kaudu. Selle pilootprojekti abil püüame hinnata, kuidas on võimalik lihtsamalt, vähem bürokraatlikult, rohkem selgemalt ja inimesele, ettevõtjatele või omavalitsusele arusaadavamalt ka järgmist rahastusperioodi korraldada.

13:18 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

3. 13:19 Tallinna–Helsingi tunnel

13:19 Esimees Eiki Nestor
Vastab peaminister Jüri Ratas, küsib Mart Helme. Palun, Mart Helme!

13:19 Mart Helme
Aitäh, härra esimees! Lugupeetud peaminister! Te olete hiljuti kindlas kõneviisis väitnud, et Tallinna–Helsingi tunnel tuleb kindlasti. Kas te jagaksite meiega oma informatsiooni? Kas see väide põhineb mingisugustel uutel uuringutel, mida avalikkus veel ei tunne, ja kas valitsuses on võetud vastu mingeid otsuseid, administratiivseid või finantsilisi otsuseid, mingeid planeerimiskavasid, millest meie midagi ei tea?

13:19 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh teile selle küsimuse eest! Ma ei kujuta üldse ette, et ilma Riigikogu tõsise toetuseta saaks selle projektiga minna, ma ütleksin, reaalsesse investeerimisfaasi, ehitusfaasi. Ma arvan, et te võtsite selle minu lause kontekstist välja. Aga ma olen tõesti öelnud, et kui veel mõned aastad tagasi tundus see soovunelma või soovunelmprojektina, siis täna, vaadates ühelt poolt, mis tegevust on alustanud Soome Vabariik oma transpordisüsteemi arendamisel, eeskätt pean silmas raudteeühenduse loomist põhja ja lõuna vahel, teiselt poolt vaadates seda head projekti, milleks on Rail Baltic, siis nende valguses on tõesti tõusetunud taas kord võimalik ühendus Helsingi ja Tallinna vahel tunneli kaudu. Siin on päris tugevasti positiivset sisendit andnud Soome valitsus ja peaminister. Ka mina olen öelnud, et minu meelest tuleb selle teemaga edasi minna, tuleb uuringutega edasi minna. Ma arvan, et ühel hetkel – millal see hetk täpselt tuleb, seda on täna prognoosida kindlasti võimatu – see tunnel tekib. Kas mina seda näen, ma ei oska öelda. Aga kui te küsite, mis otsused on tehtud ja mis kohustused on võetud, siis vastan, et otsuseid tunneli rajamise või rahaliste kohustuste võtmise kohta pole valitsus teinud. Valitsuse majandusarengu komisjon tõesti arutas s.a 21. veebruaril Tallinna–Helsingi tunneli teemat ning otsustas, et majandus- ja taristuminister jätkab FinEst Linki projekti järgmiste sammude ettevalmistamist ja annab sellest kabinetile ülevaate selle aasta aprillis. 5. jaanuaril 2016 sõlmiti Eesti–Soome … Ma usun, et me läheme diskussiooniga veel edasi. Mul sai aeg otsa, aga ma kindlasti vastan edasi.

13:21 Esimees Eiki Nestor
Mart Helme, palun!

13:21 Mart Helme
Aitäh vastuse eest! Aga mul on ka natuke kiuslikumaid küsimusi selles kontekstis. Nimelt on teie erakonnakaaslane majandus- ja taristuminister Kadri Simson väitnud, et aastal 2025 saab Narva sõita neljarealist teed mööda. Enne seda on kahed Riigikogu valimised. Mul on ka teie selle väite kontekstis,

et tuleb tunnel Helsingisse, natuke selline tunne, et need on valimisvõitluses rakendatud katteta lubadused, mida see valitsus enam kuidagi teostada ei saa. Palun hajutage mu kartusi!

13:22 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, austatud Mart Helme! Minu meelest ei ole teil üldse kiuslikud küsimused. Te olete ju ilusasti formuleerinud, et te soovite infotunnis küsida peaministrilt Tallinna–Helsingi tunneli kohta. Majandus- ja taristuminister ei ole mitte kordagi mulle väitnud, nagu Tallinna–Helsingi tunnel peaks kuidagi läbi Narva hakkama minema. Seda teemat ei ole, ma kinnitan teile, mitte kordagi laual olnud. Ma ka ei usu seda, ma arvan, et see on majanduslikult täiesti mõttetu, ja ma ei usu, et seal väga palju liiklejaid oleks. Ju te tõstatasite tegelikult Eesti-siseste ühenduste küsimuse. Ma arvan, et neid ühendusi on vaja loomulikult parandada, ma pean silmas Tallinna–Narva suunda, Tallinna–Tartu suunda ja Tallinna–Pärnu suunda, ja arvan, et teatud arendusi tuleb teha ka Tallinna–Haapsalu suunal. Majandus- ja taristuminister on minu meelest väga õige teema tõstatanud: on vaja, et need ühendused oleks turvalisemad, et saaks teatud teelaiendusi teha ja möödasõidud oleksid ohutumad. Selles mõttes, ma arvan, on Kadri Simson väga õige teema püstitanud.
Ma jäin eelmise vastusega ajahätta, ma vastan edasi. 5. jaanuaril 2016 sõlmiti Soome–Eesti transpordiühenduse algatuse ühiste kavatsuste memorandum. Seal nähti muu hulgas ette transpordi püsiühenduse teostatavusuuringu läbiviimine. Selle nimi on seesama, mida ma enne mainisin: FinEst Link. Projekt kestab 1. augustist 2016 kuni 31. juulini 2018 ja kogumaksumus on ligi 1,3 miljonit eurot. Seda rahastatakse 79% ulatuses Euroopa Kesk-Läänemere INTERREG-programmist ning projekti kaasrahastavad kõik projekti partnerid, kelleks on Eesti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Soome transpordi- ja kommunikatsiooniministeerium, Tallinna linn, Helsingi linn, Helsingi Uusimaa piirkonnanõukogu ning Harju Maavalitsus.

13:24 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:24 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt peaminister! Mina isiklikult kindlasti loodan, et see tunnel kunagi tuleb, sest see aitab kahe riigi suhetele laiemalt kaasa. Aga ma panin teie vastuses tähele, et te ühelt poolt ütlesite, et ka Rail Baltic on sellega osaliselt seotud või vähemalt need projektid on logistilises võtmes tervikuna käsitletavad. Aga mind teeb murelikuks see, et ma järjepidevalt kuulen maaelukomisjonis sellist asja, et rahalised vahendid ei ole väga täpselt planeeritud ega arvestata võimalike negatiivsete stsenaariumidega. See puudutab ka Rail Balticut. Ka sellel nädalal komisjoni arutelul tegelikult ei suutnud Rahandusministeeriumi inimesed väga selgelt välja käia alternatiivseid rahastusvõimalusi, kui peaks juhtuma, et seda raha sellisel kombel ei tule. Me ei näe varuplaani planeerimist. Öelge, kui ma eksin, aga kui te nimetasite erinevaid tähtsaid trasse, kas te jätsite nimetama Tallinna–Tartu trassi?

13:25 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, küsija! Ma arvan tõesti, et te eksite. Ma ütlesin Tallinna–Narva, Tallinna–Tartu, Tallinna–Pärnu ja ütlesin härra Mart Helme küsimusele vastates, et minu meelest tuleks teatud arendusi teha ka Tallinna–Haapsalu suunal. Ma peaksin lisama sellest viimasest suunast rääkides, et minu meelest kuni Rohukülani välja.
Aga vastan teie küsimusele. Tõsi on ju see, et väga tõsiselt Euroopa Liidu tasandil praegu järgmist MFF-i arutatakse. Me keegi hetkel ei tea, missugune on Euroopa Liidu järgmise eelarveperioodi maht. Eesti on öelnud välja oma prioriteedid. Tõsi on see, et meie üks prioriteete on Rail Balticu edasi rahastamine. Ja mitte ainult see, vaid oluline on ka see protsent, mis osas seda rahastab Euroopa Liit ja mis osas Eesti riik. Hetkel on teatavasti see vahekord selline: 85% Euroopa Liidu poolt ja 15% Eesti poolt. Mida see tähendab? Hetkeseisuga peaks meie hinnangul tähendama umbes 268,5 miljonit eurot seitsme-kaheksa aasta peale ja trassi pikkus on Eesti territooriumil 213 kilomeetrit. Teine prioriteet, mille eest me kindlasti seisame, lähtub eeskätt julgeolekuvaldkonnast, see on desünkroniseerimine või energiaturu sünkroniseerimine Kesk-Euroopaga. Loomulikult on põllumajandusvaldkond ja põllumajandustoetuste teema samuti prioriteet.
Ma arvan, et keegi Euroopa Liidus ei oska veel täna öelda, missugune on täpselt järgmine MFF. Viimati

oli Euroopa Liidu Ülemkogul see teema arutelu all. Kõigepealt, kui rääkida ajalisest horisondist, siis paljud riigid arvavad või soovivad, et me suudaksime selle otsuse vastu võtta selle aasta lõpuks. Aga minu tunnetus on pigem see, et suure tõenäosusega lükkub see järgmise aastanumbri sisse, see toimub järgmise aasta lõpupoole.

13:27 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

4. 13:27 Hinnangud Eesti eelarvepoliitikale

13:27 Esimees Eiki Nestor
Nüüd küsib peaminister Jüri Rataselt küsimuse Aivar Sõerd. Palun!

13:27 Aivar Sõerd
Hea Riigikogu esimees! Austatud peaminister! Selle nädala esmaspäeval avalikustas Rahvusvaheline Valuutafond iga-aastast visiiti kokkuvõtva avalduse Eesti kohta. Seal on soovitus kohandada eelarvepoliitikat, kuivõrd majandus on praegu silmapaistvalt heas olukorras. IMF on andnud soovituse praeguses majandustsükli kasvufaasis mitte suurendada eelarve defitsiiti, nad annavad soovituse mõni vähem tootlik investeering edasi lükata, aga ma eriti rõhutan, et neil on antud soovitus jooksvate kulude kokkutõmbamiseks. Eesti Pank on väga selgelt andnud soovituse teha eelarve vähemalt struktuurses tasakaalus ja umbes 0,5%-lise nominaalse ülejäägiga. Samad soovitused on ka Euroopa Komisjoni nn talvepaketis. Ma küsingi siinkohal, kas valitsus on uue eelarvestrateegia ettevalmistamise käigus arvestamas nende tunnustatud institutsioonide ettepanekute ja soovitustega ning kui te nendega arvestate, siis kuidas need soovitused kajastuvad uues eelarvestrateegias.

13:27 Esimees Eiki Nestor
Aitäh! Katsume mahtuda ühe minuti sisse.

13:28 Peaminister Jüri Ratas
Ma kõigepealt tänan küsimuse eest! See on oluline küsimus. Ka minul oli IMF-i ehk Rahvusvahelise Valuutafondi esindajatega au kohtuda. Teiselt poolt tänan ma teid selle tõsise hinnangu eest, kui te ütlesite, et majandus on heas seisus, väga heas seisus. Ma arvan, et see on oluline. Siin tuleb kindlasti – ma lisan selle teie lausele, ma loodan, et te ei pahanda – öelda tänu meie ettevõtjatele, meie ettevõtlussektorile, et me saame sellist majanduskasvu, mis eelmine aasta oli 4,9%, ütleme siis, nautida, suudame seda võimalikult kaasavalt vaadata.
Te küsisite, mis olid IMF-i põhilised soovitused. Mul on hea meel, et ka infotunni esimene küsija härra Ligi on praegu Riigikogu saalis, kahjuks ta küll lahkub. Aga IMF ütles kõigepealt nii, et ta tervitab tulumaksuvaba miinimumi reformi, mis vähendab madalapalgaliste maksukoormust ja toob rohkem inimesi tööjõuturule. Põhimõtteliselt võib öelda, et juba selle tegevusega on valitsus väga jõulise ja konkreetse sammu astunud, tulumaksuvaba miinimum on tõusnud. Võib öelda, et see on tehtud. Teiselt poolt, IMF ütles, et tema hinnang majandusele on positiivne, institutsioonid on tugevad ja stabiilsed ning reformid on suunatud tööjõuturu tugevdamisele. See on minu meelest oluline. Veel, IMF kiidab oskuste lõhe vähendamiseks tehtavad haridusreforme, need on tervitatavad. Nendega tuleb kindlasti jätkata, siin ei ole ühtegi päeva aega oodata. IMF ütles veel seda, et käesoleval aastal, st 2018, ootab IMF majanduskasvuks 4%, järgmisel aastal 3,25%. Samas on potentsiaalse kasvu hinnang 3% aastas, see on mõjutatud demograafilisest olukorrast ehk tööjõupuudusest. See on kindlasti üks suur probleem, millega me sel aastal peame kõik koos tegelema.

13:30 Esimees Eiki Nestor
Aivar Sõerd, palun!

13:30 Aivar Sõerd

Peaminister, teil on ikka hämmastav oskus küsimusest mööda vastata. Ma spetsiaalselt sõnastasin küsimuse eelarvepoliitika, mitte hariduspoliitika ega isegi mitte maksupoliitika kohta. Selle küsimuse me täpsustasime eile üle ka teie nõunikuga, kes mulle helistas. Ma rääkisin talle, mille kohta ma küsimuse esitan. Aga ma küsin siis edasi. 2018. aasta riigieelarve on esimene täismahus teie koalitsiooni eelarve ja see on Euroopa Komisjoni talvepaketi hinnangul 1,4%-ga struktuurses miinuses. Kuidas saab olla niimoodi, et kui majanduses tänu ettevõtjatele on silmapaistvalt head ajad, siis neid häid aegu, seda majandustõusu perioodi me ei kasuta ära tuleviku kindlustamiseks? Teatavasti ei kesta majandustsükli kasvufaas igavesti. Kui me oleme sel ajal eelarvega miinuses, siis see on igal juhul vastutustundetu tuleviku arvel elamine.

13:31 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile, hea küsija! Ma arvan seda, et tuleviku arvel elada kindlasti ei saa ega tohi, tulevikku tuleb kindlustada ja ehitada. Te küsite, miks see nii on, et päris palju tuleb olulisi eelarvelisi kulutusi teha. Te ise viskasite selle küsimuse praegu õhku. Sellepärast, et 17 aasta jooksul on paljud asjad lahendamata jäänud. Võtame kõige esimese küsimuse: haigekassa rahastamine, ravijärjekorrad, mis on pikenenud. Jah, tänane valitsus näeb, et sinna tuleb lisaraha anda. Teatavasti on riigi eelarvestrateegias ja ka juba selle aasta eelarves otsustatud nelja aasta peale 220 miljonit juurde anda, et ravijärjekordasid lühendada. Teiseks, seesama asi, mida IMF ütles, et ta tervitab tulumaksuvaba miinimumi reformi. Riigieelarvele see ju maksab, sellest me saame kõik aru, teie fiskaalpoliitika spetsialistina eriti. Aga IMF ütleb, et tuleb vähendada madalapalgaliste maksukoormust. Kolmanda suure asjana toon ma välja omavalitsuste temaatika. Igal juhul tuleb omavalitsuste tulubaasi laiendada, tugevdada ja kindlustada, ütlen ma, kui te küsite, miks neid kulutusi tehakse. Ma ei oska siit kuskilt tagasisammu teha. Neljandaks toon ma kindlasti välja haridusreformid, mida on IMF kiitnud. Ma toon välja ka palgataseme haridusvaldkonnas ja kultuurivaldkonnas.
Nüüd tulen teie esimese küsimuse juurde tagasi. Tõsi, IMF-i arvates vajab meie majandus neutraalset eelarvepoliitikat. See vastab tõele. Ma lihtsalt ei jõudnud vastata, sest te olete oma kodu- ja töökorras vastuse jaoks kaks minutit kirja pannud. Tuleb hoida struktuurset tasakaalu muutmata ehk valitsus ei peaks andma eelarvepoliitikaga majandusele hoogu juurde – see on üks IMF-i soovitusi teiste soovituste hulgas. Kui te tahtsite seda kuulda, siis ütlen, et mul oli plaan sellele vastata.

13:33 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:34 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt peaminister, ma ei tea, kas te ületasite ennast või olite suures segaduses. Üsna tihti me siin kuuleme ka teie valitsuse liikmete käest, et see majandustõus on tekkinud tänu valitsuse tugevale tööle, et valitsus mõjutab ka turuhindasid. Aga ma täiendan oma head kolleegi, kes viitas välismaistele ekspertidele. Te olete alati olnud väga lugupidav Riigikogu ja meie arvamuste vastu, aga mulle tundub, et te ei ole tähele pannud ka Riigikogust kõlanud ettepanekuid eelarve kohta. Need on ilmselt isegi kriitilisemad kui need, mis välisekspertidelt on tulnud. Kas te oleksite valmis ka nende asjadega arvestama, mis siit Riigikogu puldist on kõlanud?

13:34 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile, hea küsija! Loomulikult. Lihtsalt teie pinginaaber Aivar Sõerd rääkis majanduse heast seisust ja mina ütlesin talle täienduseks, mitte üldsegi kriitikana, et see on nii tänu Eesti ettevõtlusele ja ettevõtjatele. Ma arvan, et me oleme siin ju ühisel seisukohal. Loomulikult, meie soov on see, et majanduskasv oleks võimalikult jätkusuutlik, võimalikult kestlik, et ta oleks võimalikult kaasav. Kui teie küsimus on, kas ma pean oluliseks seda, mida auväärt Riigikogu liikmed ütlevad, siis ma vastan, et pean väga oluliseks, igal juhul, siin pole ju kahtlustki. Minu meelest ka tänases diskussioonis me oleme leidnud väga palju ühiseid seisukohti, mille põhjal saab diskussiooni edasi pidada, olgu see eelmine küsimus, mis oli seotud Tallinna–Helsingi tunneliga, või praegune küsimus, kui Aivar Sõerd kiitis majanduse seisu. Siit saab edasi minna. Ma arvan, et see kahekõne peab tihenema.

13:35 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

5. 13:35 Koori-, orkestri- ja tantsujuhtide pöördumine

13:35 Esimees Eiki Nestor
Järgmisena küsib Krista Aru ja vastab kultuuriminister Indrek Saar. Krista Aru, palun!

13:35 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud kultuuriminister! Teie olete ning haridus- ja teadusminister, riigihalduse minister ja Riigikogu kultuurikomisjon on saanud väga mureliku pöördumise. Selle on allkirjastanud mitmed koori- ja orkestrijuhtide esindusühingud ja ka kooriühing. Pöördumise põhiline sisu ei tulenenud mitte ainult sellest ajendist, et koori- ja orkestrijuhtide ning ma julgen öelda, et ka tantsujuhtide palk on arusaamatult madal ega vasta mitte kuidagi normidele, vaid selle põhisisu oli ikkagi hoiatus selle eest, et meie laulu- ja tantsupeo traditsioon sellisel kujul ei saa kesta, kui ei võeta midagi ette selleks, et tagada järelkasv. Millised on teie esimesed seisukohad, reaktsioonid ja ettepanekud pärast seda pöördumist?

13:36 Kultuuriminister Indrek Saar
Aitäh, hea küsija Krista Aru, selle väga olulise küsimuse eest! Ei ole mingi saladus, et laulu- ja tantsupeo traditsioon on kindlasti väga oluline osa meie identiteedist. Seda, et see on omanäoline kogu maailmas, näitab ka see tunnustus, et Eesti, Läti ja Leedu laulupidude traditsioon on kantud UNESCO vaimse kultuuripärandi nimekirja. Loomulikult paneb see meile erilise kohustuse vaadata ka perspektiivis, mis selle traditsiooni võimalikud arengud on ja kas see traditsioon on elujõuline. Vaadates viimaste aastate arenguid, tuleb öelda, et tänasel päeval on küll põhjust pigem rõõmustada. Me näeme neid trende ehk suundi, mida näitab laulu- ja tantsupidudel koorides, tantsurühmades ja ka pillirühmades osalejate ning sel kombel laulu- ja tantsupeo traditsioonis ja nendel pidudel osalejate arv, aga ka nende inimeste arv, kes ostavad pileti ning osalevad kuulaja ja vaatajana. Tuleb mainida ka seda, viimaseks näiteks tuues laste ja noorte laulu- ja tantsupeo, et noorte roll nende pidude näo kujundamisel on järjest olulisem. See kõik lubab ühelt poolt öelda, et areng on positiivne. Teiselt poolt, kui on see teema tõstatatud, siis järelikult on siin tunnetuslikult tõsine probleem. Minu mure on see, et meil ei ole andmeid. Mul on väga hea meel, et koorijuhid on vaadanud nii pikalt ette. Meil on nüüd natuke aega neid andmeid koguda, sest paraku ka selles pöördumises ei ole ühtegi analüüsi ega mitte mingisuguseid andmeid, mille pealt saaks hakata midagi võrdlema.

13:39 Esimees Eiki Nestor
Aitäh! Krista Aru, palun!

13:39 Krista Aru
Aitäh, austatud juhataja! Aitäh, härra minister! Kas ma sain teist õigesti aru, et ministeerium kavatseb hakata uurima ja kaardistama tegelikku olukorda? Kuid siit edasi on mul küsimus, kas koori- ja orkestrijuhtide pöördumises väljendatud mure ongi ainult kultuuriministri mure või on siin pigem tegemist valdkondadeülese küsimusega. Kogu see koori- ja orkestriliikumine võiks ju olla üks väga olulisi tegevusi, mis aitab kaasa kuritegevuse ennetusele ja sotsiaalse heaolu kasvamisele ning suurendab üldse ühiskonna vaimset kapitali. Kas see on ainult kultuuriministri mure või on see riiklikult hoopis laiem ja olulisem küsimus?

13:40 Kultuuriminister Indrek Saar
Aitäh veel kord küsimuse eest! Nii nagu ka kirja autorid adressaate kirja pannes on näidanud, ka nemad ei arva, nagu see oleks ainult kultuuriministri mure. Ka mina ei ole valmis ütlema, et minu haprad kultuuriinimese õlad võiksid kogu seda vastutust kanda. Aga siin on ka teine pool, mis on selle pöördumise puhul veel olulisem. Selle pöördumise adressaatideks on riigieelarvet suunavad institutsioonid. Me ju teame, et valdavalt on laulu- ja tantsupidude traditsiooni n-ö baasi tegutsemist toetanud kohalikud omavalitsused. Ehk üks osapooltest, ilma kelleta ei ole võimalik tegelikult tõsiselt

võetavaid lahendusi leida ega ka midagi pikemas perspektiivis kokku leppida, on kohalikud omavalitsused. Laias laastus on see tööjaotus ju selline, et mis puudutab koorijuhte, muusikaõpetajaid ja ka tantsujuhte – teie küsimuse pealkirjas olid tantsujuhid sees, kuigi pöördumises ei ole tantsujuhte mainitud, aga ka see valdkond on üks teemadest –, siis valdavas osas, rõhuvas osas on nende inimeste palka siiamaani maksnud kohalik omavalitsus ja tõenäoliselt maksab ka tulevikus. Riik on võtnud enda kanda pidude organiseerimise protsessi. Need summad on küll kogu aeg suurenenud. Seda piiri ei ole ju nii mustvalgelt veetud, aga riik on alates 2006. aastast, millele eelnes samamoodi koorijuhtide samasugune murekiri, ju ühe toetusfondi loonud, selle maht on praegu 840 000 eurot aastas. Aga kindlasti on kohaliku omavalitsuse roll siin väga oluline. Ilma seda arutamata ja siin kokku leppimata – laiemalt riigi tasandil, mitte ainult valitsuse otsusena – ei ole kindlasti võimalik seda teemat tervikuna käsitleda.

13:42 Esimees Eiki Nestor
Laine Randjärv, palun!

13:42 Laine Randjärv
Aitäh! Hea minister! Ma natuke aitan teid. Üks suur valdkond, kus tegelikult saaks Kultuuriministeeriumiga head koostööd teha, on Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkond. Kultuurikomisjonis on sellel teemal päris palju arutatud ja räägitud, et suurem osa koorijuhtidest – mina saan pigem koorijuhtidest rääkida – on muusikaõpetajad, kelle palgakoefitsient on siis, kui nad teevad kooritööd nendes koolides, kus valmistatakse ette tegelikult laulupeoliikumist, 0,8, tavatunde andes on see 1,0. Küsimus on mul selline. Laulupidude vahelisel ajal tasustamise ja toetamise põhimõtted töötasime me välja 2007 ja 2008. Need summad on jäänud pigem sellele tasemele, mis nad olid kümme aastat tagasi. See on hea, et te hakkate andmeid koguma, aga tegelikult on suur osa andmeid olemas laulu- ja tantsupeo registris, kus on andmed kollektiivide toetamise kohta. Kas te saaksite hakata üle vaatama ka laulupidude vahelisel ajal kollektiivide toetamiseks ettenähtud summat?

13:43 Kultuuriminister Indrek Saar
Aitäh küsimuse eest, hea eelkäija ja kolleeg! Mul on väga hea meel, et te ikka ja alati nii abivalmis olete, öeldes, et te tulete mulle appi. Haridus- ja Teadusministeerium on ka kirja adressaat. Loomulikult olen ma selle jaoks, et koguda andmeid selle kohta, mis seis tegelikkuses on ja mis andmed üldse kuskil olemas on – ma veel kord ütlen, et selle meile saadetud kirjaga ei olnud kaasas ühtegi arvu, mitte ühtegi numbrit, mitte ühtegi fakti –, olen ma pöördunud loomulikult ka oma hea kolleegi haridusminister Mailis Repsi poole, et me koos püüaksime kätte saada need andmed, mis üldse kusagil olemas on. Nagu ma viitasin, riik valdavas osas ei maksa koorijuhtidele palka. Aga taas kord ütlen, et minu püüdlus on olnud, lähtuvalt ka "Kultuuripoliitika põhialustest aastani 2020", see, et kultuurivaldkonna töötajad, eriti kõrgharidusega kultuuritöötajad, saaksid väärikat palka. Selles mõttes on meil kirja kirjutajatega ja teie kõigiga täpselt üks missioon. Need inimesed peaksid olema niimoodi tasustatud, et nad saaksid oma kutsumuse järgi tööd teha, nad saaksid sellele pühenduda. Paraku pean ma ütlema, et minu käsutuses täna ei ole selliseid andmeid, et ma saaksin neid palku võrdlusesse panna riigi käest palka saavate kultuuritöötajate palkade ja Tallinna linnast palka saavate kultuuritöötajate palkadega (ka Tallinn täitis sellesama miinimumkriteeriumi mis riik) ning sealt edasi minna. Ma loodan, et on võimalik lähiajal kokku saada need andmed, mille pealt saab aruteluga edasi minna. Ma ütlen veel kord, nii nagu ka viitas Krista Aru, et Kultuuriministeerium üksinda seda muret paraku tõepoolest lahendada ei saa, aga ma usun, et kõik täna siin jutuks olnud osapooled suhtuvad teemasse äärmise tõsidusega.

13:45 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

6. 13:45 Baltimaade ja Poola ühine põllumajanduspoliitika tulevikku käsitlev ühisdeklaratsioon

13:45 Esimees Eiki Nestor
Peaminister Jüri Ratasele esitab küsimuse Arno Sild. Palun!

13:45 Arno Sild
Aitäh, lugupeetud esimees! Lugupeetud peaminister! Teatavasti hakatakse aprillis ja mais Euroopa Liidus tõsiselt arutama järgmise, alates 2021. aastast algava rahastusperioodi toetuste korraldamist. Poola ja Baltimaad tegid ühisdeklaratsiooni põllumajanduspoliitika tuleviku käsitluse kohta. Kas te informeeriksite meid põhilistest prioriteetidest, mis Eestil selles ühisdeklaratsioonis on välja toodud ja millele me tähelepanu pöörame?

13:46 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Ma tänan teid, härra Sild, sest te olete minu meelest korduvalt põllumajandusteemat üles tõstnud. Tõsi, see on igal juhul ka Eesti prioriteet, nagu te mainisite, järgmise Euroopa Liidu eelarve koostamise käigus. Ühisdeklaratsioon allkirjastati 13. märtsil Riias toimunud kolme Balti riigi ning Poola põllumajandus- ja maaeluministrite kohtumisel. Seda tutvustati esmaspäeval, 19. märtsil Brüsselis toimunud Euroopa Liidu Nõukogu põllumajandus- ja kalandusnõukogu istungil. Eesti seisukohad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika tulevikku käsitleva teatise kohta kiideti heaks 8. märtsil toimunud Vabariigi Valitsuse istungil. Samuti tutvustati nii teatist ÜPP tuleviku kohta kui ka Eesti seisukohti auväärses Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjonis 16. märtsil.
Te küsisite, mis on deklaratsiooni sisu. Esiteks, kõige olulisem teema nii Eesti kui ka teiste deklaratsiooni allkirjastajate jaoks on vajadus ühise põllumajanduspoliitika otsetoetusi liikmesriikide vahel ühtlustada. Kuna Euroopa Liidu põllumehed tegutsevad ühel ja samal turul, siis seisavad nad silmitsi ka samasuguste või sarnaste väljakutsetega ning turu- ja tootmisriskid mõjutavad ühtemoodi kõiki meie põllumehi, seega tuleb Euroopa Liidus siseturu tõrgeteta toimimiseks tagada võrdsed konkurentsitingimused kõikidele liidu põllumajandustootjatele. Teiseks, praegu on kolme Balti riigi ja Poola otsetoetused jätkuvalt Euroopa Liidus ühed kõige madalamad ning seetõttu on oluline jätkata mitmeaastase finantsraamistiku perioodil alanud otsetoetuste ühtlustamist. Kindlasti saame me diskussiooni jätkata.

13:48 Esimees Eiki Nestor
Arno Sild, palun, täpsustav küsimus!

13:48 Arno Sild
Aitäh, lugupeetud esimees! Lugupeetud peaminister! Üks väike täpsustus. Mis te arvate, kas 2021. aastast nüüd sammukese tagasi minnes, 2019. ja 2020. aastal jätkub ka põllumeestele ühildumistoetuste maksmine ja kas meie vabariigi valitsus toetab seda? Üleminekutoetused, tähendab, ma pean silmas üleminekutoetusi.

13:48 Peaminister Jüri Ratas
Ma saan aru, et te peate silmas *top-up*-toetusi. (A. Sild saalist: "Jah!") See on hea küsimus. Ma muidugi tahaksin teie ees öelda, et kindlasti jätkub. Aga ma tulen korraks tagasi teie hea ametikaaslase Aivar Sõerdi küsimuse juurde. Ta küsis, miks me tekitame selliseid püsi- või tegevuskulusid, ja ma vastasin, et paljud asjad on tegemata. 23. novembrist 2016 ametisse astunud valitsuse jaoks oli *top-up*-toetuste eelarvesse sissetoomine ju üks prioriteete. 2017. aastal – ma arvan, et ma suurusjärguga ei eksi – maksti *circa* 19,9 miljonit. Minu teada on see maksimummäär. Nii on see ka 2018 ja kindlasti ka 2019. Vastus on see, et ma igal juhul toetan seda. Ma pean õigeks, et tänane valitsus *top-up*-toetusi maksab. Miks ma ütlen, et ma ei saa seda sada protsenti lubada? Mine tea, kes see järgmine valitsus on, kellele kõrgeim võim annab 3. märtsil oma toetuse. Meie arvates, tänase valitsuse arvates on see igal juhul oluline ja minu meelest tuleb seda jätkata. Seda on ka põllumehed igal juhul tähtsaks pidanud.
Kuna on natukene aega, siis ma vastan veel eelmisele küsimusele. 2018. aastal moodustavad Eesti tootjate toetused *circa* 65% Euroopa Liidu keskmistest toetustest hektari kohta, perioodi lõpuks jõuavad need ligikaudu 75%-ni. Lisaks oli seal deklaratsioonis mitmeid teisi teemasid, mis on ka Eesti prioriteediks. Näiteks on vajadus poliitikat lihtsustada, et vähendada põllumajandustootjate halduskoormust. Samuti viidatakse deklaratsioonis, et Euroopa Liidu ühine põllumajanduspoliitika peab jätkuvalt panustama keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisse. Näiteks veel see, et tuleb soodustada ühistegevust, sest selle abil saab parandada tootjate positsiooni tarneahelas. Need olid mõningad näited.

13:50 Esimees Eiki Nestor
Urmas Kruuse, palun!

13:50 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt peaminister, ma olen teid infotunnis tähelepanelikult jälginud. Mõningatele küsimustele vastamisel tikub teil endalgi naer peale, kuigi saalist paistab nende vastuste peale nuttu. Aga mu küsimus on järgmine. Te kirjeldasite väga kenasti, kuidas Balti riigid ja Poola leppisid kokku, milline on nende ühine positsioon Euroopa Liidus. Paraku saime meie ka ilmastikutoetusi näiteks Leedu ja Läti kolleegidega võrreldes mitu korda vähem, ja ma ei ole kuulnud, et valitsus oleks riigisiseselt sinna midagi juurde pannud. Aga mu küsimus on hoopis mahetoodangu teemal. Avalikkuse ette on jõudnud signaal, et mahetootmise toetused vähenevad ligi 15%. Auväärt maaeluminister käis siin saalis ja tema mõttepagasis oli ka selline mõte, et järsku peaks sisenemist sellesse sektorisse vähendama. Meil kasutatakse ligi 20% maast mahetootmiseks. Valitsus on vastu võtnud otsuse, et mahetootmine võiks olla üks olulisi prioriteete, aga 1,7 miljonit selleks, et toetused jääksid samale tasemele, ikkagi ei leitud. Kas te oskate seda põhjendada?

13:52 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Ma arvan, et me keegi ei taha, et meie kaasmaalased siin Eestis nutaksid. Teie ütlesite, et siin saalis on rohkem nuttu. Muidugi olen ma rõõmus ja ma arvan, et ka teil on põhjust rõõmus olla. Eesti Vabariigi juubeliaasta, Eesti Vabariik 100. Teiselt poolt, kevad on alanud ja kevad on alati tärkamise ja lootuse aeg. Mis ma veel teile soovitan? Kui keerata silmad päikese poole, siis langevad varjud alati selja taha. Nii et tuleb olla positiivsem, ma arvan.
Vastates teie tõsisele küsimusele mahetootmise, mahepõllumajanduse kohta, ma arvan, et see lahendus tuleb leida juba 2018. Te mainisite seda defitsiiti, 1,7 miljonit. Ma arvan, et tuleb tõsiselt töötada selle nimel, et leida juba käesoleval aastal lahendus, kuidas Maaeluministeerium saaks seda teha omavahendite, oma sisemiste ressursside arvel. Ma arvan, et see küsimus on väga õigustatult tõstatatud. Nagu te eelnevalt küsisite, kas valitsus kuulab ka seda, mis siin Riigikogu saalis räägitakse. Mina kuulan küll teid. Ma arvan, et te olete selles valdkonnas ja ka paljudes teistes valdkondades hea spetsialist. Ma arvan, et mahepõllumajanduse toetusi tuleks lähiajal tõsiselt arutada. Ma luban, et ma teen seda, arutan maaeluministriga.
Teine küsimus on selles, mida me näeme riigi eelarvestrateegias ette tulevasteks perioodideks, näiteks aastal 2020. Ma arvan, et ju on selle taotluse maaeluminister või Maaeluministeerium esitanud. Ma ei oska täna teile öelda, mis on RES-i tulemus. Nagu te teate, seda ei saagi ükski minister öelda, kui me ei tea veel majandusprognoosi. Ma veel kord tänan härra Arno Silda selle küsimuse tõstatamise eest! Selle mahemajanduse teema ma võtan tõsiselt lauale.

13:54 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

7. 13:54 Kaubalaevad Eesti lipu alla

13:54 Esimees Eiki Nestor
Peaminister Jüri Rataselt küsib nüüd Artur Talvik. Palun!

13:54 Artur Talvik
Aitäh! Lugupeetud peaminister! Vabaerakond on palju rääkinud kaubalaevadest, mille võiks tagasi tuua Eesti lipu alla, seda on rääkinud ka Keskerakond. Ma võin küll eksida, aga uue valitsuse koalitsioonileppesse selline nõue vist kirja ei saanud, aga valitsuse tegevusprogrammi sai küll. Hakati usinasti otsima maksulahendust, kuidas need kaubalaevad siis Eesti lipu alla saada. Veel umbes aasta tagasi oli uudistes see teema kenasti üleval, aga peale seda on olnud vaikus, vaikus, vaikus. Mis sellest asjast saanud on?

13:55 Peaminister Jüri Ratas

Kõigepealt aitäh, härra Artur Talvik! Ma tänan ka Vabaerakonda! Te olete seda teemat minu meelest siin saalis tõstatanud eri vormides, kuni vist olulise tähtsusega riikliku küsimuse aruteluni välja. Selle eest aitäh! Ma arvan jätkuvalt siiralt, et laevade Eesti lipu alla toomine on vajalik Eesti riigile, see on vajalik Eesti majandusele ja see on oluline Eesti merekeskkonnale laiemalt. Kas see on läinud nii kiiresti, kui võib-olla mina oleksin seda soovinud? Nii kiiresti see läinud ei ole, aga ei vasta tõele ka see, nagu oleks olnud vaikelu või nagu midagi ei oleks tehtud. Vaatame korraks natukene tagasi. See lugu võis saada alguse umbes 2009. aastal, kui Eesti lipu all oli toona vist kaks kaubalaeva ja merendusdokumentides, sh merenduse arengukavas, nähti ette, et aastaks 2020 võiks Eesti lipu all olla 35 kaubalaeva, kui me räägime suurtest kaubalaevadest tonnaažiga 500 tonni ja enam. Probleem on selles, et esimene reaalne samm alates 2009. aastast tehti 2017. aasta suvel, täpsemalt 17. juulil. Siis otsustati Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamisel, et merendus peab olema esimene sektor, kus me teeme sektoripõhiseid maksuerisusi. Selle nimel kindlasti tegevus käib. Ma tean, et majandus- ja taristuminister on kohtunud meremeeste ametiühingutega, on kohtunud reederitega. See suhtlus on aktiivne, seda veab Veeteede Amet. Aga kui küsida, kas see on läinud piisava kiirusega, siis ma arvan, et see oleks võinud minna kiiremini. Ma loodan ikkagi, et me jõuame reaalse lahenduseni, reaalse baasini, et reederitel oleks huvi tuua kaubalaevu Eesti lipu alla.

13:57 Esimees Eiki Nestor
Artur Talvik, palun!

13:57 Artur Talvik
Aitäh! Kas te võite täpsustada, milliste maksuerisustega täpsemalt tegemist on? Palju on räägitud ka sellest, et kaubalaevade Eesti lipu alla toomine võiks käia käsikäes e-residentsusega ja laevade e-registriga. Kas seal on ka mingisuguseid arenguid?

13:57 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Ma arvan, et ühelt poolt me saame pakkuda ju sobivat maksukeskkonda. Kui te küsite, mis need erisused konkreetselt on, siis eks laual ole peamiselt kaks võimalikku maksuerisust: üks on tööjõumaksude maksuerisus, mis peab olema võimalikult atraktiivne või vähemalt nii atraktiivne, et reederitel oleks huvi, ja teine on tonnaažimaksupõhine maksuerisus.
Sellega, mida te nimetasite, et see peaks olema väga tugevasti seotud ka e-lahenduste või digitaalsete lahendustega, olen ma sada protsenti nõus. Ma arvan, et see on see keskkond, lisaks sellele maksubaasi keskkonnale, mille kohta reederid võiksid öelda, et jah, meil on mugavam asju ajada, meil on võimalik operatiivsemalt asju ajada. Ka mina arvan, et e-residentsuse üks tugev, ütleme, sammas võiks olla just see kaubalaevade maksuerisus. Ma ei oska teile hetkel öelda, kui kaugel täpselt see küsimus on, aga nagu ma ütlesin, iga päev Veeteede Ameti juhtimisel toimuvad ministeeriumide ja nende valitsemisala asutuste nõupidamised ning töötatakse välja eelnõu ja võimalikku lahendust, kuidas aidata kaasa, et kaubalaevad Eesti lipu alla tuleksid.

13:59 Esimees Eiki Nestor
Nii, austatud Riigikogu, kell on 13.59.25. Mart Helme jõuaks küsida, aga peaminister ei jõuaks vastata. Infotund on lõppenud. Aitäh, peaminister! Aitäh, kultuuriminister! Aitäh, riigihalduse minister!